

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

МАТЕРІАЛИ

**студентської наукової конференції
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича**

**ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

20-21 квітня 2021 року

Чернівці

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

2021

*Друкується за ухвалою Вченої ради
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича*

Матеріали студентської наукової конференції Чернівецького національного університету (20–21 квітня 2021 року). Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. – 277 с.

До збірника увійшли матеріали студентів факультету педагогіки, психології та соціальної роботи, підготовлені до щорічної студентської наукової конференції університету.

Молоді автори роблять спробу знайти підхід до висвітлення й обґрунтування певних наукових питань, подати своє бачення проблем.

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2021

Крістіна Петей
Науковий керівник – проф. М.Г. Іванчук

Рефлексія як важливий механізм професійного самовдосконалення

В умовах складних запитів сьогодення до професіоналізму фахівця, здатності до самоосвіти, активної, якісної та творчої самореалізації, важливе місце у процесі його становлення як професіонала та в подальшій професійній діяльності, належить рефлексії.

Рефлексія у становленні людини як особистості й суб'єкта діяльності виконує суттєві регулятивні функції. Вона дозволяє особистості створювати цілісне уявлення про своє «Я», пізнавати й об'єктивно оцінювати свої якості та власні способи діяльності, критично ставитись до себе та своєї діяльності, адекватно змінювати уявлення про себе, свої дії. Це один із важливих чинників саморозвитку особистості взагалі та професійного розвитку, зокрема. Осмислюючи власні духовні процеси, людина нерідко критично оцінює негативні сторони свого внутрішнього світу. І саме це робить особистість здатною до самовдосконалення. Пізнаючи себе, людина ніколи не залишиться такою, якою вона була колись.

Поняття «рефлексія» розглядають у різних галузях науки – філософії (Арістотель, Р.Декарт, Г.Лейбніц, Г.Гегель, Дж. Локк), психології (Л.Виготський, О.Анісімов, Г.Дегтяр, Л.Яковлева), педагогіки (В.Бондар, М.Марусинець, Н.Ничкало) та ін. Визначення рефлексії як спостереження, яке розум людини здійснює щодо власної діяльності та способів її виявлення, знаходимо у працях видатного англійського філософа, мислителя, педагога Дж. Локка. Ученими доведено, що у структурі професійної діяльності рефлексія набуває системоутворюючого характеру, стаючи особистісною основою професіоналізму фахівця.

Розв'язання проблеми формування професійної рефлексії у майбутніх фахівців важливе ще й тому, що стосується вирішального моменту в життєвому становленні й

професійному самовизначенні особистості загалом і в умовах світової глобалізації й конкуренції, зокрема, коли зростають вимоги до рівня професійного розвитку майбутнього фахівця, його готовності до виконання нових завдань.

Педагог Є.Чорний визначає, що професійна рефлексія – це виведення на когнітивний рівень суб'єктивних переживань, що пов'язані з професійною діяльністю, що передбачає: 1) усвідомлення і розуміння всієї структури своїх взаємин з усіма суб'єктами навчально-виховного процесу 2) усвідомлення особливостей взаємин усіх суб'єктів навчально-виховного процесу у закладі освіти як системи; 3) усвідомлення міри своєї професійної компетентності, враховуючи рівень знань, а також комунікативних, методичних умінь і навичок [4, с.1-4].

Особливий інтерес викликає поняття професійної рефлексії у сфері педагогічної діяльності, де з виділених загальних, типових характеристик рефлексивної діяльності спеціаліста робиться спроба виявити її специфічні особливості. На думку дослідниці М.Марусинець, рефлексія є основним механізмом педагогічної взаємодії, процесу рефлексивного управління діяльністю учнів, їхньої активності та регулювання власної самоактивності.

Це підкреслює об'єктивну потребу формування професійної рефлексії у майбутніх учителів як неодмінну умову їхнього професійного становлення, самореалізації й саморозвитку, що і є метою нашого дослідження.

Список літератури

1. Марусинець М. Професійна діяльність педагога: рефлексивний аспект [Електронний ресурс].
2. Роменець В.А. (2003). Історія психології ХХ століття. Київ: Либідь. 989 с.
3. Семиченко В.А. (2004). Психологія педагогічної діяльності. Київ. Видавництво Вища школа. 335 с.
4. Чорний Є.В. (2002). Ініціювання професійної рефлексії у педагогів. Практична психологія та соціальна робота, 3, 1-4.